

Yttrande avser ert dnr M2020/01705/Nm

Luleå tekniska universitet avger nedan synpunkter avseende föreslagna ändringar i förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Sammanfattning

Avsnitt 4.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan

Ett miljöledningssystem är ett verktyg som ska hjälpa organisationer att arbeta systematiskt och effektivt med sina betydande miljöaspekter, vilket inkluderar både direkt och indirekt miljöpåverkan, för att på så sätt uppvisa ständiga förbättringar och nå en högre miljöprestanda.

För landets universitet och högskolor är den största miljöpåverkan den indirekta påverkan som sker via utbildning, forskning och samverkan. Att utesluta den indirekt miljöpåverkan från förordningen skulle kunna innebära att myndigheter inte längre arbetar med alla sina miljöaspekter samlat utan som separata frågor och detta skulle medföra att syftet med verktyget fallerar.

Ett alternativ till att endast fokusera på den direkt miljöpåverkan skulle vara att istället endast använda begreppet *betydande miljöpåverkan*, vilket även är det begrepp som används i ISO 14001:2015. Detta skulle medföra att samtliga myndigheter ska arbeta med alla sina miljöaspekter, oavsett om de är direkta och indirekta. Det går sedan att utveckla begreppet betydande miljöpåverkan i en vägledning.

Uppföljningen i rapporteringen till Naturvårdsverket kan sedan vara fokuserad på att i första hand följa upp den direkta miljöpåverkan.

Avsnitt 4.2.4 Nya definitioner och begrepp

Införande av en definition av begreppet betydande miljöpåverkan är positivt men för att detta ska få det genomslag som eftersträvas kommer det att krävas en tydlig vägledning så att inte bedömningen av miljöpåverkan som betydande inte blir godtycklig. Ett sätt att undvika godtycklighet samt för att underlätta för myndigheter att avgöra nivån för

betydande miljöpåverkan är att Naturvårdsverket får uppdraget att sammanställa underlag för att bestämma denna nivå baserat på resultat av forskning.

Avsnitt 4.2.7 Krav på handlingsplan utgår

Att kravet på en handlingsplan utgår är ett mycket bra initiativ som gör det tydligare samt ökar möjligheten att integrera miljöledningsarbetet i myndighetens ordinarie verksamhetsplanering, istället för att utgöra ett parallellt spår med egen beslutsprocess.

Avsnitt 4.3.2 Ny fråga om resurshushållning och avfallshantering

I avsnitten nämns att myndigheternas miljöutredningar ska omfatta miljöpåverkan av både intern och extern verksamhet. Den interna verksamhetens miljöpåverkan avser den påverkan som följer av kontorsverksamhet medan den externa verksamhetens miljöpåverkan avser påverkan utanför myndighetens kontorsverksamhet. Detta är en mycket snäv definition då landets lärosäten och även andra myndigheter har många lokaler som inte omfattas av kontorsverksamhet som exempelvis undervisning och laborativ verksamhet.

Det vore önskvärt att begreppet definieras så att miljöpåverkan från den *interna verksamheten* avser den påverkan som sker i myndighetens egna lokaler medan miljöpåverkan från den *externa verksamheten* avser det som sker utanför myndighetens lokaler.

Avsnitt 4.3.3 Miljöhänsyn i alla steg av inköpsprocessen

Kompletteringen av kravet på livscykelanalys tillsammans med förtydligandet av miljöhänsyn i inköpsprocessen är ett mycket bra initiativ som har potential att bidra till stora förbättringar. Detta förtydligande kommer att stärka arbetet med bättre och mer cirkulära inköp även om det kommer att kräva ett ökat behov av resurser och kompetens samt även stöd och vägledning innan önskad effekt kan uppnås.

LTU ser dock att det finns brister i frågorna i rapporteringen till Naturvårdsverket kopplat till upphandling som i dagsläget kräver mycket administrativt arbete för att följa upp. Här vore det önskvärt med ett förtydligande samt exempel på hur uppföljningen av upphandlingar och avrop med miljökrav bör se ut.

Avsnitt 4.4.1 Återkoppling av myndigheternas rapportering

Förslaget om enskild återkoppling till respektive myndighet, till exempel i samband med myndighetsdialogen med ansvarigt departement, är ett bra sätt att lyfta vikten av ett aktivt miljöledningsarbete inom staten.

Avsnitt 4.4.3 Fokus på uppföljning av det systematiska miljöarbetet

Förslaget till kompletterande frågor i rapporteringen till Naturvårdsverket är mycket positivt då detta är frågor om områden som saknats tidigare samt att en övergång till givna svarsalternativ istället för fritextsvar kommer att underlätta arbetet med rapporteringen.

Sakkunniga vid Luleå tekniska universitet:

Elin Bergström, Miljösamordnare

Helena Ranängen, biträdande professor i Miljöledning, ETKS

I detta ärende har rektor Birgitta Bergvall Kåreborn beslutat. Kristina Bäck, handläggare vid utbildnings- och forskningsplanering har föredragit.